

Digitala livevisningar för personer med demenssjukdom

Tips till pedagogen

Förberedelser – teknik och lokal

Kom överens med de boenden eller dagverksamheter som ska delta om lämplig veckodag och klockslag för visningen. Lägg ut information på museets hemsida om att det hålls digitala livevisningar.

Kontrollera i god tid att internetanslutningen är bra. Bäst fungerar det med en fast uppkoppling, dvs. genom att koppla en nätverkskabel mellan datorn och modemmet. Annars händer det gärna att bilden ”fryser”. Det är viktigt att ljudet blir bra. Använd helst headset.

Använd om möjligt två skärmar, en med kamera på och en annan där du kan se din presentation. Uppmana boendet eller dagverksamheten att se till att skärmstorleken är tillräcklig och att ljudet fungerar bra – både till och från deltagarna.

Tipsa om lämplig sittning under visningen, gärna kring ett runt bord eller flera mindre, beroende på hur stor skärmen är.

Val av tema och bilder

Diskutera tillsammans med ansvarig på verksamheten vilket tema som kan vara lämpligt för visningen. Föreslå något du är insatt i eller som du tror fungerar i detta sammanhang. Det är bra med ett tema som brukar intressera många. Ämnen som relationer, årstider och högtider är lättillgängliga för de flesta deltagare. Man kan också fokusera på en särskild konstnär eller på föremål och konst från en viss geografisk region eller tidsperiod.

Högst 4–5 olika föremål eller tavlor ur museets samlingar kan vara lagom att ha med på en visning. Om det finns intressanta detaljer kan du i din presentation lägga till inzoomade närbilder. Välj motiv som fungerar bra att se både på storbildsskärm och på utskrift. Motiven bör inte vara för mörka eller otydliga.

Ta kontakt med den verksamhet som kommer att delta. Förbered den ansvarige där på vad som kommer att visas. Mejla bilderna och uppmana till utskrift av dem. Det skapar ett bättre fokus under visningen på motiven. Mejla också de frågor kring bilderna som du kommer att ta upp. Den ansvarige på boendet eller dagverksamheten kan då sätta sig in i frågorna och kanske lägga till egna.

Var beredd på att eventuellt lägga till ett ”prata med din granne”-moment under visningen, dvs. att deltagarna en kort stund får prata två och två om någon enklare frågeställning. Förbered i så fall den ansvarige på verksamheten om detta före visningen.

Tipsa om att gärna ordna med en kaffestund efter visningen så att det finns möjlighet till fortsatta samtal.

Att tänka på under livevisningen

När du hälsar välkommen och presenterar dig, tala långsamt och tydligt. Berätta gärna något personligt om dig själv. Beskriv hur visningen kommer att gå till. Nämn inte demens eller Alzheimers sjukdom.

Börja med enkla frågor som: ”Vad är detta för föremål?”, ”Vad ser ni här?” eller ”Vilka färger har använts?” När deltagarna börjar slappna av går ni vidare till mer diskussionsinriktade frågor som: ”Vad tror ni att personerna på bilden tycker om varandra?” eller ”Vad tror ni händer sedan?”

- *Enkla frågor*

Ställ bara enkla frågor till deltagarna. De ska inte känna sig dumma av att inte kunna svara. Använd öppna frågor eller säg något i stil med: ”Jag blir glad när jag ser den här skulpturen, hur känner ni?” Eller: ”Har ni några frågor ni skulle vilja ställa till skulptören?”, ”Skulle ni vilja ha den här tavlan hemma hos er?”, ”Var skulle ni hänga den?” Om du visar någon del av bilden, be de anställda på verksamheten peka på delen, så att alla kan se den.

- *Tala långsamt*

Tala långsamt, enkelt och tydligt. Stressa inte. Det ska vara roligt att se på bilderna. Deltagarna kan behöva tid för att ta in och reflektera över vad som sägs, vad som syns på bilderna och komma på vad de ska svara. Låt svaren ta tid.

Tänk på vad samtalet och bilderna kan väcka för känslor hos personerna. Kan det väcka tankar till sådant som hänt förr? Krig? Djur man haft? Är det glädje eller sorg deltagarna kan känna av bilderna? Var beredd på att avleda om något har väckt en negativ känsla hos personen. Var flexibel och beredd att snabbt ändra innehållet i visningen beroende på deltagarnas reaktioner.

- *Bekräfta*

Bekräfta det deltagarna säger. Bygg vidare på det som sägs. Rätta inte. Det är inte viktigt om det handlar om dåtid eller nutid. Uppmuntra även medarbetarna på verksamheten att svara.

- *Håll tiden*

Var noga med att inte dra över tiden och var beredd på att avrunda i förtid om majoriteten av deltagarna visar tecken på trötthet.

Som avslutning och om tid finns, bläddra gärna igenom bilderna ni tittat på. Tacka deltagarna för deras medverkan.

Uppföljning

Följ upp visningen genom att be den ansvarige på boendet eller dagverksamheten om återkoppling. Vad togs emot väl respektive mindre väl bland deltagarna? Hur mår de efteråt? Vill ni göra detta igen?

Om metoden Möten med minnen

Mellan åren 2013–2015 drev Alzheimerfonden det landsomfattande projektet Möten med minnen, som var ett samarbete mellan Nationalmuseum, Alzheimerfonden, Demensförbundet och Svenskt Demenscentrum. Mer än 80 museer deltog och flera av dessa har fortsatt med de specialanpassade visningarna för personer med demenssjukdom. Syftet med Möten med minnen är att ge stimulans, en känsla av delaktighet och förbättrad livskvalitet för personer som är i ett tidigt skede av sin demenssjukdom.

Möten med minnen grundar sig i Meet Me, ett prisbelönt projekt för personer med Alzheimers sjukdom som tagits fram vid MoMA, Museum of Modern Art i New York.